

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

جواهر البلاغه

تقسیمات استعاره (۵)

جلسه ۶۱

استاد رفعتی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

تقسیمات استعاره

تقسیم استعاره به اعتبار ذکر یا عدم ذکر ملائمت:

۱- المرشحة (برای مستعار منه، ملائمت ذکر شود): مَنْ باع دینه بدنیاہ لم تریح تجارتہ.

۲- المجردة (برای مستعار له، ملائمت ذکر شود): اشتر بالمعروف عرضک من الأذى.

۳- المطلقة:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

هم برای مشبه به و هم مشبه، ملائمت ذکر شود:

لدى أسد شاکی السلاح مقذّف – له لبد أظفاره لم تقلم

یا برای هیچکدام ذکر نشود: ینقضون عهد الله.

نکته: ترشیح بلیغ تر از همه است و بعد اطلاق و سپس تجرید.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

مجاز مرسل مرکب

تعریف: استعمال کلام، در غیر ما وضع له، بخاطر علاقه‌ی غیر مشابهه، همراه با قرینه مانعه از اراده معنای وضعی.

مرکز مجاز زبان صادق علیه السلام

موارد استعمال:

۱- جملات خبری که در انشاء استفاده می شوند؛ بخاطر اغراضی مثل:

الف- تحسّر و تأسّف: ذهب الصّبا و تولّت الأيام - فعلى الصّبا و على الزّمان سلام

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ب- اظهار ضعف: ربّ إنّى لا أستطيع اصطبارا - فف عنى يا من يقيل العثارا

۲- مرکبات انشائیّه‌ای که در معانی غیر اصلی استعمال شده‌اند: من کذب على متعمدا فليتبوا مقعده من

النار.

المجاز المركب بالاستعارة التمثيلية

تعریف: استعمال کلام، در غیر ما وضع له، بخاطر علاقه‌ی مشابهه، همراه با قرینه مانعه از اراده معنای

وضعی؛ به نحوی که جامع، هیئتى منتزعه از متعدد باشد.

مثال: فى الصيف ضيعت اللبن (ضرب المثل).

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv